

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 162/03-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti M. T., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. R. B., K., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaniach vedených pod sp. zn. 21 C 761/90 a sp. zn. 46 C 753/92, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaniach vedených pod sp. zn. 21 C 761/90 a sp. zn. 46 C 753/92 porušené bolo .

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaniach vedených pod sp. zn. 21 C 761/90 a sp. zn. 46 C 753/92 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. T. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 120 000 Sk (slovom jednostodvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. T. v sume 8 796 Sk (slovom osemtisícšesťdesiatšesť slovenských korún) advokátovi JUDr. R. B., K., do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

5. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 8 796 Sk (slovom osemtisícšesťdesiatšesť slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v štátnej pokladnici na číslo účtu: 7000060494/8180 do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 162/03 z 26. novembra 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. T., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 21 C 761/90 a sp. zn. 46 C 753/92.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 14. augusta 1990 bývalému Mestskému súdu v Košiciach návrh, ktorým sa domáhala proti odporcovi Vysokej škole technickej v Košiciach (ďalej len „VŠT Košice“) určenia, že má byť zaradená podľa

platného mzdového predpisu do vyššej tarifnej triedy, ako aj zaplataenia rozdielu na mzde a prémiei. Konanie v označenej pracovnoprávnej veci sťažovateľky je v súčasnosti vedené na okresnom súde pod sp. zn. 21 C 761/90.

Dňa 23. júla 1992 podala sťažovateľka Mestskému súdu v Košiciach ďalší návrh, ktorým sa domáhala proti VŠT Košice, ako jej zamestnávateľovi, aby mu bolo uložená povinnosť zaradiť ju od 1. mája 1992 do platovej triedy 10, resp. 11 a vyplatiť jej rozdiel na mzde. Tento pracovnoprávny spor je vedený na okresnom súde pod sp. zn. 46 C 753/92.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo ani v jednom z napadnutých konaní právoplatne rozhodnuté.

V sťažnosti sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu v oboch označených konaniach bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 000 Sk.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti a ku konaniu sp. zn. 21 C 761/90 podaním sp. zn. Spr 1731/03 doručeným ústavnému súdu 26. januára 2004, v ktorom sa okrem iného uvádza:

«Na vašu výzvu č. k. IV. ÚS 162/03-32 zo dňa 18. 12. 2003 vo veci sťažnosti M. T. na prietahy v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 21 C 761/90 Vám oznamujem, že žaloba napadla na súd dňa 16. 8. 1990. Predmetom žaloby je pracovnoprávny nárok sťažovateľky (žalobkyne) na náhradu mzdy a určenie, že má byť zaradená do vyššej tarifnej platovej triedy.

Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené na deň 6. 3. 1991, ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 17. 4. 1991, pojednávanie 12. 6. 1991 bolo na žiadosť žalobkyne odročené.

Dňa 2. 7. 1991 Mestský súd v Košiciach vo veci rozhodol a to tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Dňa 2. 9. 1991 bol spis postúpený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach.

Dňa 31. 1. 1992 Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 19 Co 217/91-48 zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol doručený súdu dňa 24. 4. 1992.

Nové pojednávanie bolo nariadené na deň 24. 6. 1992 a bolo odročené za účelom ďalšieho dokazovania. Pojednávania 5. 2. 1993 sa žalobkyňa z dôvodu práceneschopnosti nezúčastnila. Pojednávania dňa 26. 7. 1993 sa nezúčastnila žalobkyňa v II. rade a žalovaný. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na deň 10. 7. 1997. Žalobkyňa sa naň nedostavila. Dňa 22. 4. 1999 súd vo veci opätovne rozhodol. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Dňa 27. 10. 1999 bol spis postúpený Krajskému súdu v Košiciach. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 16 Co 388/99-127 zo dňa 30. 5. 2000 čiastočne rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, čiastočne zmenil a vo zvyšku zrušil. Spis bol vrátený súdu dňa 11. 7. 2000.

Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 2. 10. 2002, ktorého sa však žalobkyňa nezúčastnila. Rovnako sa žalobkyňa nezúčastnila ani pojednávania dňa 2. 4. 2003 a 16. 7. 2003. Posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 12. 12. 2003 a bolo odročené za účelom predloženia písomných dôkazov.

Na základe uvedeného je sťažnosť žalobkyne čiastočne dôvodná. K prietahom v konaní došlo zavinením súdu, ale aj samotnou sťažovateľkou, ktorá sa viacerých pojednávanií nezúčastnila a tým tiež sťažila postup súdu v konaní. Pri rozhodovaní o predmetnej sťažnosti je potrebné zohľadniť aj právnu a skutkovú náročnosť veci.

Súhlasím, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci samej, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

Ku konaniu sp. zn. 46 C 753/92 sa predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu vyjadril podaním sp. zn. Spr 1731/03 doručeným ústavnému súdu 16. apríla 2004, v ktorom sa okrem iného uvádza:

«Na Vašu výzvu č. k. IV. ÚS 162/03-40 zo dňa 22. 3. 2004 vo veci sťažnosti M. T. na prietahy v konaní, vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 46 C 753/92, Vám oznamujem,

že žaloba napadla na súd 23. 7. 1992. Predmetom konania je uloženie povinnosti žalovanej zaradiť žalobkyňu od 1. 5. 1992 do platovej tarifnej triedy 10, resp. 11 a vyplatiť jej rozdiel na mzde.

Pojednávanie 21. 9. 1992 odročené na žiadosť žalobkyne (sťažovateľky) z dôvodu pobytu na liečení.

Pojednávanie 26. 10. 1992 odročené za účelom predvolania svedkov.

Pojednávanie 2. 12. 1992 odročené na žiadosť účastníkov, z dôvodu uzavretia mimosúdnej dohody, k mimosúdnej dohode nedošlo.

Pojednávanie 9. 6. 1993 odročené za účelom výsluchu svedkov.

Dňa 14. 6. 1993 žalobkyňa doručila súdu žiadosť o zmenu návrhu.

Pojednávanie 27. 10. 1993 odročené pre neprítomnosť žalobkyne.

Pojednávanie 9. 5. 1994 odročené za účelom predloženia listinných dôkazov.

Pojednávanie 6. 7. 1994 odročené za účelom výsluchu ďalších svedkov.

Pojednávanie 3. 10. 1994 odročené za účelom predloženia listinných dôkazov.

Pojednávanie 7. 12. 1994 odročené z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti.

Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 11 Nc 7/95-87 zo dňa 15. 2. 1995 rozhodol, že sudkyňa JUDr. P. je vylúčená z rozhodovania v predmetnej veci.

Opatrením predsedu súdu zo dňa 12. 4. 1995 bol spis pridelený na vybavenie do senátu 19 C, JUDr. M..

Uznesením č. k. 46 C 753/92-96 zo dňa 18. 4. 1997 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vo veci 12 C 272/93, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

Pojednávania 21. 1. 2003, 6. 3. 2003, 22. 5. 2003 a 18. 9. 2003 boli odročené pre neprítomnosť žalobkyne.

Pojednávanie 30. 10. 2003 odročené za účelom špecifikácie žalobného nároku.

Pojednávanie 13. 1. 2004 odročené pre neprítomnosť žalovaného.

Pojednávanie 18. 3. 2004 odročené za účelom výsluchu svedka.

Ďalší termín pojednávania je vytýčený na 4. mája 2004.

Na základe vyššie uvedeného postupu súdu mám za to, že sťažnosť je čiastočne dôvodná. Od roku 1992 až doposiaľ nebolo vo veci meritórne rozhodnuté.

K priet'ahom v konaní došlo zavinením súdu, ale aj samotnou s'ťažovateľkou, ktorá sa viackrát pojednávaní nezúčastnila, jej podania vo veci neboli kvalifikované a konkrétne. V priebehu konania menila žalobný návrh. Je potrebné tiež zohľadniť skutkovú náročnosť veci a čas, počas ktorého bolo konanie prerušené.»

Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v obidvoch konaniach, uvedený v písomných vyjadreniach jeho predsedu, sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu. Pri celkovom hodnotení priet'ahov konania však ústavný súd bral do úvahy všetku dokumentáciu obsiahnutú v predložených spisoch a všetky okolnosti, ktoré z nej vyplývali.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

S'ťažovateľka sa svojou s'ťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (napr. IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“

(I. ÚS 76/03, II. ÚS 157/02). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 21 C 761/90

1. Predmetom konania vedeného na okresnom súde pod uvedenou spisovou značkou je sťažovateľkou uplatnený nárok, aby ju jej vtedajší zamestnávateľ, VŠT Košice, zaradil do vyššej tarifnej platovej triedy podľa platných právnych predpisov, zaplatil jej rozdiel na mzde a ďalšie finančné nároky súvisiace s nesprávnym zaradením.

Konanie nie je možné hodnotiť ako právne zložité. Predmet konania má základnú právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Aplikácia príslušných ustanovení Zákonníka práce upravujúcich sťažovateľkou uplatňované nároky je ustálená aj v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov. Pokiaľ predseda okresného súdu poukázal vo vyjadrení k sťažnosti doručenom ústavnému súdu 26. januára 2004 na právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd sa vzhľadom na uvedené s jeho názorom o právnej zložitosti veci nestotožňuje. Pripúšťa však, že ide o konanie, ktoré je svojou povahou náročné na dokazovanie - zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie o merite veci, avšak vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a doteraz dosiahnutých výsledkov ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali takmer štrnásťročné trvanie konania faktickou zložitosťou prerokovávanej veci.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že ku vzniku zbytočných prietáhov v konaní prispela svojím podielom aj sťažovateľka. Napriek jej prírpsu doručenému okresnému súdu 25. januára 1999, v ktorom súdu oznámila „*Prosím Vás akékoľvek zásielky zo súdu mi posielajte na t. adresu, pretože v K. je vždy schránka rozbitá a korešpondencia vyrabovaná*“, zásielky na uvedenej adrese v T. nepreberala. Išlo konkrétne o súdom expedované predvolania na pojednávania, ktoré sťažovateľka neprevzala, a tieto zásielky boli 28. februára 2002, 23. marca 2002, 12. februára 2003, 18. februára 2003 a 3. júla 2003 uložené ako neprevzaté na pošte v T. V dôsledku toho museli byť nariadené pojednávania okresným súdom odročené pre neprítomnosť sťažovateľky. Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil v neprospech sťažovateľky, ktorá sa tým, že nepreberala zásielky z okresného súdu na adrese trvalého bydliska, podieľala na vzniku zbytočných prietáhov v konaní, čo ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní došlo. Medzi pojednávaním uskutočneným 26. júla 1993 a nasledujúcim úkonom súdu [prípis súdu na Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) zo 16. októbra 1996] uplynuli viac ako 3 roky a 2 mesiace. Medzi odročeným pojednávaním uskutočneným 10. júla 1997 a nasledujúcim úkonom súdu (prípis súdu na ministerstvo školstva z 20. apríla 1998) uplynulo viac ako 9 mesiacov. Celková doba zbytočných priet'ahov v konaní predstavuje takmer 4 roky. Už predseda bývalého Obvodného súdu Košice 1 v odpovedi na s'ťažnosť s'ťažovateľky z 23. októbra 1996 na priet'ahy v konaní uviedol „*Vašu s'ťažnosť považujem za dôvodnú*“. Na priet'ahy v konaní a povinnosť vo veci plynulo konať zákonného sudcu písomne upozornil aj podpredseda okresného súdu 17. decembra 1996 a 15. februára 1999.

Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 46 C 753/92

1. Predmetom konania pred okresným súdom bol s'ťažovateľkou uplatnený nárok na uloženie povinnosti odporcovi, aby ju od 1. mája 1992 zaradil do platovej triedy 10, resp. 11 a vyplatil jej rozdiel na mzde. Pokiaľ ide o hodnotenie právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd poukazuje v celom rozsahu na to, čo uviedol v súvislosti s konaním v právnej veci s'ťažovateľky vedenej pod sp. zn. 21 C 761/90.

Aj v tomto prípade treba vychádzať predovšetkým z doterajšej doby konania (od podania žaloby 23. júla 1992), ktorá predstavuje takmer dvanásť rokov. Takáto dĺžka konania je aj za predpokladu akceptácie skutkovej náročnosti veci celkom zrejme neprimeraná.

2. Čo sa týka správania s'ťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd podobne ako pri hodnotení vyššie posudzovaného konania konštatuje, že aj s'ťažovateľka má čiastočný podiel na vzniku zbytočných priet'ahov v konaní. Na jej ťarchu možno pripísať skutočnosť, že nepreberala predvolania na pojednávania nariadené na 6. marec 2003, 22. máj 2003 a 8. september 2003, v dôsledku čoho súd tieto pojednávania odročoval a opätovne nariad'oval v nových termínoch. Toto správanie

sťažovateľky bral ústavný súd do úvahy pri ustálení celkovej doby zbytočných priet'ahov v konaní. S tvrdením okresného súdu uvedeným v jeho vyjadrení k sťažnosti, podľa ktorého podania sťažovateľky vo veci neboli kvalifikované a konkrétne, sa ústavný súd nestotožnil a nepovažoval ich natoľko nekvalifikované, že by boli v okolnostiach prípadu výraznejšie prispeli k vzniku zbytočných priet'ahov v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní došlo v období od 9. marca 1995, keď bolo okresnému súdu doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Nc 7/95-87, ktorým bola konajúca sudkyňa vylúčená z prerokovania a rozhodovania vo veci do 18. apríla 1997, keď nová zákonná sudkyňa uznesením prerušila konanie (2 roky a 1 mesiac), ďalej v období od 25. novembra 1998, keď sa okresný súd dozvedel, že dôvod, kvôli ktorému prebiehajúce konanie prerušil, už odpadol, čo vyplýva z úradného záznamu z 25. novembra 1998 do 23. júla 2002 (3,5 roka), keď zákonná sudkyňa realizovala prvý nasledujúci úkon (pripojenie súvisiaceho spisu). Celková doba zbytočných priet'ahov, ktorú možno pripísať na ťarchu okresného súdu v tomto konaní, predstavuje takmer 6 rokov.

Existencia zbytočných priet'ahov v konaní vyplýva aj z upozornení podpredsedu okresného súdu na nečinnosť v konaní adresovaných zákonnej sudkyňi (upozornenia zo 17. decembra 1996, z 3. apríla 1997 a zo 17. októbra 2002), ako aj z písomného vyjadrenia predsedu okresného súdu z 13. apríla 2003, ktorý sťažnosť ústavnému súdu považuje za „*čiasťočne dôvodnú*“.

Postup okresného súdu v obidvoch konaniach nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaniach, ktoré sú pred ním vedené pod sp. zn. 21 C 761/90

a sp. zn. 46 C 753/92, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby v obidvoch veciach konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojich právnych veciach.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti. Poukázala v nej najmä na to, že vec vedená pod sp. zn. 21 C 761/90 nebola právoplatne skončená ani po viac ako 13 rokoch a vec vedená pod sp. zn. 46 C 753/92 ani po viac ako 11 rokoch.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/02, IV. ÚS 84/02).

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Pracovnoprávne spory zaraďuje judikatúra ESLP do kategórie vecí, ktoré majú pre sťažovateľa osobitný význam, a preto sa u týchto vecí vyžaduje „osobitná rýchlosť“. Ide totiž o spory, ktoré majú vzťah k zdrojom živobytia sťažovateľa.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 21 C 761/60 a sp. zn. 46 C 753/92, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadov, podiel sťažovateľky na vzniku zbytočných priesťahov v konaní, predovšetkým to, o čo sťažovateľke v týchto konaniach ide, v neposlednom rade aj na skutočnosť, že konania v jej právnych veciach neboli do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 120 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. B., uplatnených v podaní doručenom ústavnému súdu 29. januára 2004. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2002, ktorá bola 12 811 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej výške 8 796 Sk za 2 úkony po 4 270 Sk a 2 x 128 Sk režijný paušál.

Ústavný súd vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky doručené ústavnému súdu 29. januára 2004, ktoré obsahovalo súhlas s upustením od ústneho pojednávania, nepovažoval so zreteľom na jeho obsah za úkon právnej pomoci, za ktorý mu v danej veci patrí odmena, a preto za toto vyjadrenie odmenu nepriznal. Ústavný súd nepriznal právnemu zástupcovi sťažovateľky odmenu ani za uplatnený úkon právnej služby nahliadnutie do spisov na okresnom súde zastávajúc názor, že tento úkon bol vykonaný v rámci prevzatia a prípravy zastúpenia [§ 16 ods. 1 písm. a) vyhlášky].

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľke právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť ustanovenému právnemu zástupcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 8 796 Sk (bod 4 výroku nálezu).

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 OSP štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu v štátnej pokladnici do jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia (bod 5 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2004